VERTALING VAN SARGA X VAN HET OUDJAVAANSCHĒ RĀMĀYANA.

DOOR

DR. H. H. JUYNBOLL.¹⁾

Zoo waren de woorden, die hij sprak, in overeenstemming met de leer. Hij, de domme Rāwāṇa antwoordde, hoe langer hoe meer verbitterd (1):

«Wat is de reden, dat deze zou ontkomen? Het is onvermijdelijk, dat hij sterft, want hij is buitengewoon baldadig en heeft mijne aanplantingen vernield (2).

«Zie hier een ander vergrijp van den aap: hij heeft de rāk-ṣasa's, mijne dienaren, gedood. Zelfs de legerhoofden zijn verdelgd. Als gij zegt, dat hij niet gedood wordt (3),

«zal zeker het rijk verwoest worden en zal alles door hem verdelgd worden. Laat dus ieder, die minachtend optreedt, gedood worden (4).

«De menschen zouden mij geringschatten, als ik mij stil hield, wanneer er een vijand is. Zeker zou het geluk ontvlieden, bevreesd voor smaad (5).

«En hoe zou iemand mij minachten, zoolang als ik mijne vijanden overwin? De geheele wereld buigt voor mij, zelfs de goden bewijzen mij hulde (6).

«Laat deze dus gedood worden, deze onbeschaamde aap, die mijne aanplantingen vernield heeft; terwijl zij in bloei stonden, zijn zij door hem verwoest (7).

«Als ik kom in mijn tuin, is alles nederig en bedeesd. Zelfs de Zon wordt koel en de snelle wind wordt langzaam (8).

«Wat is uwe bedoeling met dezen aap? Gij verlangt hem in leven te houden. Hij is immers een misdadig dier, dat hier gewelddadig durft op te treden» (9).

Zoo sprak Rāwāṇa, er op aandringend, om Bāyu's zoon te

¹⁾ Sarga IX is vertaald in deze Bijdragen dl. 80 bl. 11—22.

dooden, zonder meer. Snel sprak op zijn beurt Marut's zoon, terwijl hij deed, alsof hij het gemoed van den verbitterde wilde verzachten (10):

«Vorst der rākṣasa's! Uw toorn is tevergeefs. Het is niet gepast, dat deze een aap treft. Ik ben een gezant en alleen, gebonden door een strik. Laat toch een aap niet door u gedood worden! (11).

«Het is de aard van een voortreffelijk overwinnaar in den strijd, beschaamd en verlegen te zijn voor een slechten naam. Het past niet, vertoornd te zijn op een lagere. Laat het gedrag van een dier over het hoofd gezien worden (12).

«En deze Rāghawa is braaf; hij bewaakt steeds de aarde en is goddelijk, niet hardvochtig jegens zijne vijanden en niet stuursch, doch gij zijt dwaas en altijd verbitterd (13).

«Vrouwen en goud en voortreffelijke edelgesteenten, dat is de buit der strijders, wanneer zij den vijand overwonnen hebben. Als dit uw doel is, zult gij het niet bereiken, ten gevolge van het verdriet van Raghu's telg (14).

«Rāghawa en ook Sugriwa, als gij met hen beiden vriendschap sluit, dan zal zeker de wereld gelukkig zijn en uwe vreugde toenemen. Laat uw hart niet twijfelen, doch gerust zijn (15).

«Als de zee zijn Rāma en de apenvorst. Hunne groote macht, dat zijn hare juweelen. Als gij met hen bevriend zijt, is uw geluk verzekerd en dan zijt gij even volmaakt als de heilige Himawān (16).

«Naar liefde te streven is de laagste winst, het streven naar voordeel is een middelmatige winst, doch naar vriendschap te streven is de hoogste winst. Daarom is het gepast, dat gij vriendschap sluit (17).

«Lakṣmaṇa is beroemd in de wereld als braaf, hij is de dappere jongere broeder van Rāma. Hij is onderdanig en trouw aan alles wat zijn oudere broeder zegt. Aarzel dus niet, ook met hem vrede te sluiten! (18).

«Evenzoo zijn de helden der apen machtig en onderdanig jegens den apenvorst. Zoo dienen zij hem in al wat hij beveelt, zonder hem te weerstreven; al zijne zaken slagen (19).

«Talrijk zijn dus de voordeelen van vriendschap. Laat uw hart niet vertoornd zijn, doch kalm! Bied zijne gemalin Sītā aan hem aan, dan zal Raghu's telg zeker verheugd zijn (20).

«Deugd en voordeel en, wat het beste is, liefde, deze drie zult gij zeker verkrijgen. Al wat gij wenscht in uw gemoed zult gij

blijkbaar verwerven, wanneer gij slechts Raghu's telg eerbied betoont (21).

«Rāghawa verdient immers vorst te zijn. Niemand op aarde evenaart hem in het overwinnen zijner vijanden. Een pijl van hem is gelijk aan den dood; in het verdelgen zijner vijanden is hij onweerstaanbaar (22).

«Tāṭakā, Bālī en Yojanabāhu, Dūṣaṇa en Mārīca en Wirāḍha, zij zijn gedood door Raghu's telg, hoewel zij allen sterk gemaakt zijn in kracht (23).

«Laat dit geen reden voor u zijn om verbitterd te zijn, al zijn ook vele rākṣasa's verdelgd, want deze onderdanen van u waren slecht en hun doel was, om Rāma te dooden (24).

«Het is inderdaad met recht, dat Raghu's telg die domme rākṣasa's gedood heeft. Het leven is het voornaamste, dat beschermd wordt. Dit zij het streven van een voortreffelijk deugzaam mensch (25)».

Zoo sprak Māruta's zoon. Rāwaṇa werd hoe langer hoe rooder van toorn. Zijn toorn was te vergelijken met den wind en den bliksem. Daverend en trillend was zijn lotusgezicht (26):

«Ach! Hoe laag is deze booze aap, dom en dwaas, geen echte gezant! Niet om goed te spreken, of om zich goed te gedragen, doch alleen om bode te zijn, dat is zijn streven (27).

«Gij echter, die u uitgeeft voor een gezant, door u zijn tal van rākṣasa's gedood. Zonder die aan te doen hebt gij mijne aanplantingen vernield. In welk opzicht hebt gij de voorschriften voor een gezant gevolgd? (28).

«Gij prijst echter de macht van dien Rāma. Het is verkeerd te prijzen zonder te weten, wat gij moet prijzen. Onvergelijkelijk groot is de slechtheid van Rāma, want dikwijls heeft hij hen gedood, die niet moesten gedeerd worden (29).

«Gij kent immers Yojanabāhu. Hij is gebleken, zwak te zijn en kreupel. Die is gedood door Raghu's telg. Foei! Hoe misdadig, wreed en slecht is hij! (30).

«Tāṭakā verdiende geenszins te sterven. Zij was toch eene vrouw en hulpeloos. Zij nu is gedood door Rāma. Ach! Hoe snood, onmeedoogend en wreed! (31).

«Edelgesteenten, juweelen, vrouwen en buit in den oorlog, dat, zegt gij, heb ik mij vroeger verworven. Niet dit is het doel, waarnaar een trotsch man streeft, doch niets anders dan roem en eer is zijn doel. (32).

«Het is de aard van iemand, die zeer trotsch is, dat hij standvastig is en niet wil geëvenaard worden. Dat anderen hem huldigen, daarnaar streeft hij; als iemand hem echter niet wil huldigen, wordt hij gedood (33).

«Ziedaar wat een echte held zich ten doel moet stellen. Geluk, dat moet hij najagen en nastreven; omdat dit zeer wankelbaar en onbestendig is, daarom moet hij er niet naar streven (34).

«Ach! Wat zijt gij onbekend met de hoogste waarheid! Wat is de reden, dat gij daarover verbaasd staat? Een dappere rākṣasa is van nature overmoedig en het is zijn plicht, om een lage echtbreker te zijn (35).

«Rāma en Sugrīva moeten tot vriend gemaakt worden, zoo zijn uwe woorden, dwaas en dom. Past het dan een reus, bevriend te zijn met een mensch en een aap, met wier inborst en gedrag hij geen verwantschap heeft? (36).

«Dapper was Wirāḍha, die door hem gedood is. Hij heeft hem niet alleen gedood. Raghu's telg was zeer sluw en onbeschaamd. Lakṣmaṇa was het, die hem hielp (37).

«En die Mārica was laag. Gij behoeft hem, die hem gedood heeft, niet te prijzen. Hij was bevreesd, toen hij een vijand zag en wendde zich om, evenals een ree, wanneer het een tijger ziet (38).

«Vroeger toen ik hem beval, om te gaan, trachtte hij mij te verbidden tengevolge van zijn vrees, doch hij had onzag voor mijn bevel, omdat het niet overtreden mocht worden. Dit was de reden, dat hij trachtte, dapper te zijn (39).

«Gij zegt, dat de aap Bālī machtig was. Wat is dan de reden, dat hij door een pijl doorboord is? Als hij werkelijk machtig geweest was, zou de pijl vernietigd zijn. Dit is dus een bewijs, dat Bālī zwak was (40).

«Zoo groot is de slechtheid van dien snooden Rāma, dat hij dien krachtigen Bālī gedood heeft, doch terwijl hij streed met zijn jongeren broeder. Ach! Hoe laag is toch die Rāma!» (41).

Zoo sprak Daṣawadana, terwijl zijn hart vlamde van toorn. Pawana's zoon sprak op zijn beurt; zijn hart was sterk en standvastig: (42).

«Waarom berispt gij mij, omdat ik de boomen in den lusthof verwoest heb? Het past een gezant, om plannen te beramen en er op te zinnen, hoe men zal bedriegen (43).

«Ik ben gezonden als bode, om te zoeken, waar Sītā zich

bevond, doch ik was afkeerig, om op praatjes af te gaan. Het was er mij om te doen, haar te zien (44).

«Dat was de reden, waarom ik alle boomen in den lusthof geveld heb. Wees er niet misnoegd en vertoornd over! Wat toch¹⁾ (45).

«Ik heb Akṣa en uwe onderdanen gedood. Met hun gevolg zijn zij door mij gedood. Dat was niets anders dan een list (46).

«En zij waren allen dom, al uwe onderdanen. Zij behoorden gedood te worden, omdat zij gewelddadig de wereld verwoestten (47).

«En dit nu was mijn doel, alle domkoppen te dooden. Dit is immers de aard van een hooghartig man, in het hart van een onverschrokken man (48).

«Gij hebt toch vroeger verkondigd, dat slechts roem het doel van den strijd is. Mijn streven is dus niet slecht, om alle domkoppen te dooden (49).

«Gij handelt immers deugdzaam. Slechts uw aard volgt gij. De lage natuur der rākṣasa's, die wordt door u tot richtsnoer genomen (50).

«Ga voort met te onderrichten in deugd, zonder ophouden, in de gedragslijn van een oprecht man. Gij zijt immers sterk en bedreven in de wetenschappen? Overmoedig slechts en u voordoende als kundig (51).

«Ziehier nu uw hoogste plicht, uw oorspronkelijke aard, van vroeger overgebleven: Altijd moet gij de aarde beschermen, dat is de ware plicht der rākṣasa's (52).

«Hen die ascese verrichten in de eenzaamheid, die moet gij toch beschermen, als gij oprecht uw plicht als rākṣasa wilt vervullen, doch niet hen, die de aarde verwoesten (53).

«Ach! Hoe laag en hoe dom en pervers zijt gij in deze geboorte van u! Gij zijt stipt in het verrichten van kwaad, wegens het slechte en goede van uw aard (54).

«Ik spoor u aan, om vriendschap te sluiten met Rāma, doch gij geeft hieraan geen gehoor, omdat gij dom zijt, geheel en al doorkneed in het kwade (55).

«Ondeugd en deugd, welk verschil zou daar tusschen zijn,

¹⁾ Wat de woorden: halēpakēn molah hier moeten beteekenen, begrijp ik niet. Misschien is deze plaats corrupt. Volgens den uitgever hebben de Javaansche handschriften tusschen vers 45 en 46 twee erg corrupte verzen. Misschien zijn deze woorden een overblijfsel hiervan.

zoo denkt gij, maar dat komt omdat gij dom zijt en niet na-denkt over deugd (56).

«En deze, die Wirāḍha heette, die kwelde de asceten. Hij is gedood door Rāma, hoewel in zijn hart toch geen toorn was (57).

«Hij verdient gehuldigd te worden, naar mijne meening. Zijn hart verheugt zich over de aarde. De asceten moeten beschermd worden. Zoo helder als kristal is zijn gemoed (58).

«En die Mārīca, waarom zou die niet getroffen zijn door een pijl? Hij was immers veranderd in de gedaante van een tooverkidang, die ronddoolde en vluchtte, zich omwendende (59).

«Doch in één keer doorboorde Raghu's telg zijn dij met een pijl. Welke andere vorst zou machtig genoeg zijn, om een tooverkidang te dooden? (60).

«Gij spreekt kwaad van Bālī. Zijt gij vergeten, dat hij machtig was? Er was iemand gekomen, die bedweld was, in het nauw gebracht door Bālī (61).

«Laat ik u vertellen en luister er naar: In het begin, toen Bālī bad in de schemering, dacht hij slechts aan de godheid (62).

«Evenwel was er een mensch, wiens handen talrijk waren als de pooten van een krabbe, die hinderde en hem, die bad en eerbied bewees, wilde kwellen (63).

«Hij kwam er toe, de boozen aan te zetten, om de braven te plagen, alsof hij werkelijk zeer machtig was, doch hij was slechts brutaal en overmoedig (64).

«Toen hij de boozen aanzette, kwam het er toe, dat hij in het nauw gebracht en verontrust werd. Bijna was hij gestorven, omdat hij in het nauw gebracht werd. Wie toch is er, die dit niet weet? (65).

«Daçamuka, wees gij daarom zachtmoedig en strijd niet met heer Rāma, opdat gij onmetelijke macht moogt verkrijgen. Als gij strijdt, zal Langkā te gronde gaan (66).

«Laat Raghu's telg door u als heer vereerd worden en moge Janaka's dochter door u als eene godin beschouwd worden. Laat zij teruggegeven worden aan vorst Rāma. Goud en paarden, laat die hem eerbiedig aangeboden worden" (67).

Zoo waren de woorden, die Pawana's zoon sprak. Zeer on-vervaard was hij in zijn hart. Marut's zoon sprak duidelijk en langzaam, in tegenwoordigheid van alle legerbevelhebbers der rākṣasa's (68).

Daçamukha was vertoornd en stond snel op, Pawana's zoon

met zijne linkerhand bedreigende, de wenkbrauwen fronsende en kromtrekkende, geducht, met een rood gelaat; als het ware vlammend was zijn blik, vast en onbewegelijk: (69).

«Wat is dat voor een slechte aap! Foei, wat is hij driest in zijne woorden! Het is, alsof hij krankzinnig is, zijne woorden zijn langwijlig. Bindt hem stevig vast! steekt zijn staart in brand. Pijnigt hem, opdat zijn hart lijde!» (70).

Nadat Daṣawadana gesproken had, stonden de rākṣasa's op. Er was droge alang-alang, die gebonden werd om den staart van Marut's zoon. «Bindt daaraan boomschors en zijden alsmede halfzijden stoffen en diademen (?) ¹, al wat dun en gemakkelijk brandbaar is en omwikkelt hem stevig! (71).

«Vervolgens, nadat hij gebonden is, worde hij gedrenkt in sesamolie en olie». Sommigen brachten toortsen, zij traden naar voren, in menigte en overstelpten hem onstuimig. Allen staken hem onmeedoogend in brand, zoodat zijn staart in lichter laaie stond. Geducht was zijn vlam, zijn glans schitterde en verlichtte Noord en Zuid (72).

¹) Het woord *jamang* is hier vreemd. Voor zoover mij bekend is, beteekent dit woord zoowel in het Oud- als in het Nieuwjavaansch „diadeem”.